

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ GEORGES D'ESPARBES

ΟΙ ΧΑΜΕΝΟΙ ΚΑΒΑΛΛΑΡΗΣ

Η πανούκλα αφάνισε την 'Αλεξάνδρεια και μερικά συντάγματα της Γαλλικής στρατιάς που είχαν καταυλιστεί στα προάστια ζούσαν εδώ κ' ένα μήνα μέσ' στον πυρετό και τον τρόμο. Δεν έλλησάζε ο ένας τον άλλο παρά με μεγάλη δυσπιστία. Στις συγκεντρώσεις, που μονάχα σε σοβαρές περιπτώσεις γινόντουσαν, καθένας διέλεγε θέση μέσ' στον κύκλο, απομακρυνόμενος από το γείτονά του. Τα δελτία, τα έγγραφα, τα γραμμάτια όλα περνούσαν από το έθδι. Οι άγγελοφόροι έβραζαν τις διαταγές στο στόμα των τουφεκιών τους, για να μη τις άγγιξιν. Όσοι παραμελούσαν αυτές τις προφυλάξεις πέθαιναν όλοι.

Πρό λίγων ημερών τα συντάγματα του Σουέζ είχαν ανήσυχα. Ένα γραμμάτιο από το Κάιρο τους άνηγγειλε ότι θα έφτανε εκεί μια ίλη δραγόνων που είχε φύγει στις 4 του 'Ομιχλώδους από το Κάιρο, με τη σημαία της, και δεν είχε φανεί ακόμα. Αυτή η πορεία μόλις απαιτούσε τρεις ημέρες και ο μήνας είχε πιά 17. Οι διακόσιοι άνθρωποι της ίλης είχαν περίπου δυό βδομάδων καθυστέρηση.

Τί είχε συμβεί ;

Σε λίγο αυτή η άβεβαίωτος έβράυνη πιο πολύ.

Ο στρατηγός Μπόν διάταξε μια ίλη ίππικού να εξερευνηήσει την έρημο αναζητώντας τη χαμένη ίλη και να εξακολουθήσει, ότι κι αν συνέβαινε, το δρόμο της προς το Κάιρο, για να ειδοποιηθεί το Βοναπάρτη ή όποιος είχε εκεί το στρατή είο του. Οι άντρες που διαλέχθηκαν καβάλλησαν ζωηρά τάλογά τους.

Ανήκαν όλοι σε μια ίλη που είχε πολεμήσει στις Πυραμίδες. Οι περισσότεροι ήταν παλιοί. Στενοκέφαλοι, με την καρδιά τους στην τσέπη και την πλάκα από πάνω. Μπορούσε να ύπολογίζει κανείς σ' αυτούς.

Εσκίτησαν. Τίποτε δεν τους έτυχε την πρώτη μέρα. Δυό καρβάνια πέρασαν από μακριά και χάθηκαν. Το βράδι, στρατοπέδωσαν.

— Το νερό θα μās λείπει, είπε ο λοχαγός Λαφόργκ στον ύπολοχαγό του, πρέπει να τρ βήξουμε προς τη μεριά του 'Αμπού-Εοίμ.

Διάσχισαν την άλλη μέρα αυτή την έρημη κοιλάδα και ο ύπολοχαγός κατόρθωσε να βρη τη ίλη της αρχαίας διώρυγος. Την ακολουθήσαν ως τη Χαμκάσσα.

— Νάμαστε, είπε ο λοχαγός, κοντά στα έρειπια μιας αρχαίας πόλεως που απέχει μόλις τρεις λεύγες από το Μπαλμπέις. Ίσως εκεί θα μάθουμε τίποτε...

Ήτανε το βράδι της δεύτερης ημέρας. Μπρος από την ίλη προηγείτο μια μικρή έμπροσθοφυλακή και όλοι έβράδιζαν αιωπηλοί άπάνω στη φωτιά της άμμου. 'Αξαφνα, στη καρτή ενός έρειπιονίου τοίχους, άκουσαν ένα καλτασμό κ' ένα άλογο προβάλλε ένα ξεφρενιασμένο κεφάλι.

— Τί τρέχει, Παγιό ; ρώτησε ο λοχαγός.

— Ωχρός ο στρατιώτης έδειξε τον όρλιζοντα.

— Έ λοιπόν, τί είνε ; ξανάπε ο λοχαγός.

— Ο στρατιώτης δεν άπάντησε.

— Βάδιζε, είπε ο Λαφόργκ, θα βρης πάλι τη γλώσσα σου σε λίγο.

Μά ο στρατιώτης στάθηκε μπρος του και του έφραξε το δρόμο.

Στά μάτια του ήταν ζωογραφισμένη ή φρίκη.

— Λοχαγέ, μην προχωρείς ! είπε.

— Γιατί ;

— Μην προχωρείς, σου λέω !.. Μην προχωρείς !.. 'Υπάρχουν κι' άλλοι θρόμοι...

— Ο Λαφόργκ κόντευε να τὰ χάσει.

— Έπι δεξιά ! διάταξε.

Μά άξαφνα, καθώς ή ίλη έλόξευε, μια δυσωδία τους χτύπησε όλους.

— Η πανούκλα... είπε ένας γεροδραγόνος.

Ήταν αυτή ! Και ή ίλη στάθηκε.

Βρηκαν τους χαμένους καβάλληδες στα ύψώματα του έδάφους.

Τα κεφάλια των έβγαιναν από την άμμο, μετρωμένα με τους σπονδύλους των άλόγων. Έχαν προσβληθεί συγχρόνως. 'ΟΑ ή φρίκη της άρρώστειας και του πολέμου, φαινόταν σκορπισμένη εκεί.

— Σε τί σφαγείο βρισκόμαστε ; ψιθύρισε ο λοχαγός Λαφόργκ.

Μά ένας άπεραντος οίκτος είχε καταλάβει όλη την ίλη. Οι άντρες ξεπέζευαν άπ' τ' άλογά τους. Ένας ψηλός δεκανέας, είχε τρέξει κι' όλας μέσ' στα πτώματα και ούρλιαζε :

— Έχει γούστο να τους αφήσουμε εδώ στις ύαινες ! Έρχόντουσαν άπ' το Κάιρο για να ένοδοθουν μαζί μας ! Έγώ παίρνω έναν !

Και στάθηκε πάνω άπ' ένα πτώμα.

— Έινε πατριώτης μ', είπε, τον άναγνωρίζω. Θά ν πάρω

στ' άλόγ μου και θα τον βάλω στο Κάιρο σ' ένα δμορφο φέρετρο.

Οι άλλοι στρατιώτες έκαναν πίσω παγωμένοι από τον τρόμο.

— Έίστε δειλοί ! τους φώναξε ο δεκανέας. Δέ συλλογίζετε ότι είνε του ίδιου συντάγματος με μās ! Φοβάστε λοιπόν ; Τί φοβάστε ; Παραληρούσε. 'Ο λοχαγός έφτασε εκεί γρήγορα.

— Την πανούκλα ! είπε. Γιατί άπό την πανούκλα πέθανε αυτή ή ίλη. Γύρισε πίσω.

— Κάνε ότι θέλεις, λοχαγέ, άπάντησε άγριος ο δεκανέας, έγώ δε θ' αφήσω τον πατριώτη μου και θα τον θάψω σό να είχε πεθάνει στο χωριό.

— Ο άξιωματικός και ο στρατιώτης κόντευαν να παστούν.

— Έίσαι τρελλός ! ούρλιαξε ο λοχαγός : είνε όλοι τρελλοί, άρχιτρελλοί ! Δεν ξέρετε ότι όποιος μονάχα άγγίξει ένα άπ' αυτούς τους πεθαμένους θα πεθάνει κ' αυτός σε μια ώρα ; Είγ' ή πανούκλα, καταλαβαίνετε ; Η μεταδοτική πανούκλα ! 'Ο θάνατος ! Η καταστροφή ! 'Αν κανένας σας κάνει ένα βήμα προς τους νεκρούς θα τού άνάψω μια σφαίρα στο κεφάλι !

Τρομερός από την πρόκληση αυτή, ο δεκανέας έκανε ένα βήμα έμπρός.

— Θέλεις λοιπόν να σε σκοτώσω ; Καλά ! ψιθύρισε, ο λοχαγός. Έσκόπευσε. Μά τα μάτια του έπεσαν στα μάτια του δεκανέα που ήταν όμορφα και φωτεινά.

— Έσένα, είπε ο λοχαγός καταβάζοντας το όπλο του, ένας έχθρός θα σε σκοτώσει και όχι έγώ.

Και το όπλο του κύλησε στην άμμο.

Τότε, σαν αυτό το κίνημα, να τους είχε δώσει έλευθερία δράσεως, οι άντρες έκαναν έμπρός, προσπέρασαν το λοχαγό και άπλωσαν τα χέρια προς τα πτώματα.

Έπί ένα τέταρτο της ώρας, οι στρατιώτες τραβούσαν τα πτώματα άπ' την άμμο που φαινότουσαν κάτ' άπ' το φως του φεγγαριού σά φαντάσματα με σαπιόμενα μάτια. 'Αδερφικά τους έπιαναν από τη μέση και τους πήγαιναν στ' άλογά τους. 'Υπήρχαν

έκει πτώματα που τα μελανιασμένα χείλη των φαινότουσαν σά να γέλανε και άλλο, που με φουσκωμένα χείλη έκαναν διαφόρους μορφασμούς.

— Ο λοχαγός Λαφόργκ άρπαξε άξαφνα ένα στρατιώτη. Έιχε συνέλθει πιά άπό την κατάπληξη του.

— Τί τρέλλα ! φώναξε. Πάει... μολύνθηκαν όλοι ! Θα προσβληθουν... Είμαι υπεύθυνος... Σταθήτε !.. ο ήρωϊσμός σας είνε άνώφελος !..

— Τώρα τελείωσε πιά ! άπάντησε ο δεκανέας ύψώνοντας τους ώμους. Κοίτα γύρω !

— 'Ορθιοι, άπάνω, στο άλογά τους έχοντας καθένας πίσω τους και άπό ένα νεκρό, οι στρατιώτες περμιναν τη διαταγή της έκκινήσεως.

Σιωπηλός, καβάλλησε κ' αυτός. Την στιγμή που ξεκινούσαν έρριξε ένα διασταχτικό βλέμμα.

— Έγώ, τί θα πάρω μαζί μου ;

— Ένας στρατιώτης τότε του παράδωσε τη σημαία της ίλης.

— Έμπρός ! είπε ο λοχαγός.

Λικνισμένοι από το σάλο της πορείας οι περισσότεροι στρατιώτες φαινότουσαν σά να κοιμούνται. Μερικοί συλλογίζόντουσαν, άκουμπώντας το ένα χέρι στα πτώματα και άλλοι οι πιο γέροι τὰ κρατούσαν άγκυλιασμένα σαν παιδάκια.

Μά σιγά-σιγά, χωρίς να πουν τίποτε, μερικά κεφάλια έγειραν.

— Η ίλη άρχισε να λιγοστεύει.

— Ένας στρατιώτης πρώτα, έπειτα τρεις. Έπειτα δέκα, δεκαπέντε μαζί. Τριάντα, πενήντα, ακόμα, ακόμα, δλοένα...

— 'Ουδόντα, εκατό, άλλοι, ο ένας ύστερ' από τήν άλλο, οι άντρες έπεφταν από τ' άλογά τους, για να στρώσουν την άπεραντη πεδιάδα της άμμου κατ' άπ' το φεγγάρι. Τά χέρια τους σάλευναν σά ν' αποχαριτεούσαν. Έπειτα ή έρημος γέμισε όλη.

Την άλλη μέρα το βράδι ένας άξιωματικός έμπαινε λαχανιασμένος στην αύλη του γενικού στρατηγείου στο Κάιρο. Ήταν ο λοχαγός. Άπάνω στη σέλλα του είχε έδιδλωμένη μια σημαία.

Οι άξιωματικοί έτρεξαν :

— Άπό πού έρχεσαι ; Πού είνε ή ίλη σου ; Οι άντρες ;

— Ο λοχαγός, σ' αυτά τα λόγια, άφησε τη σημαία και πέση.

— Νά τους ! είπε.

Ήταν ή τέλευταια του προσπάθεια. 'Αμέσως ή ύψη του βαθούλωσε, τὰ μάγουλά του προαίνισαν, το καθαίο βλέμμα του πήρε μια ένταση σά να θέλε να κοιτάξει καλύτερα τη ζωή τη στιγμή που την άφηγε και θλιβερά απομονωμένος μέσα σ' ένα κύκλο ανθρώπων που άγωνιούσαν να μάθουν και ήταν άνίκανοι να τον βοηθήσουν, πέθανε άπάνω στ' άλόγ του, άργά, μέσ' στην πανούκλα, τη σιωπή και τη δόξα...

Georges d'Esparbes

— 'Ο ένας ύστερ' άπ' τον άλλο οι άντρες έπεφταν